

RIGSARKIVET

Skema til høringssvar – anmeldelse af forskningsdata

Dette skema anvendes til høringssvar vedr. bekendtgørelser om anmeldelse af digitale forskningsdata hos statslige myndigheder

Alle høringssvar bedes indført i nedenstående tabel i respektive felter, der kan udvides ved behov. Skemaet sendes til mailbox@sa.dk med emnet ”Høringssvar ang. bekendtgørelser – Indsamling og Bevaring”.

Dokumentet bedes sendt som Worddokument.

Navn på myndighed	Uddannelses- og Forskningsministeriet
Kontaktoplysninger på myndighed	Børsgade 4 1215 København K Tlf.: +45 3392 9700 Fax: +45 3332 3501 E-mail: ufm@ufm.dk
Navn på kontaktperson	Thomas Voigt Lund
Kontaktoplysninger på kontaktperson	tv1@ufm.dk
<i>Generelle spørgsmål/kommentarer vedrørende høringen</i>	<p>Uddannelses- og Forskningsministeriet, herunder Styrelsen for Forskning og Uddannelse (tidligere Styrelsen for Forskning og Innovation), har løbende være inddraget af Rigsarkivet til at diskutere anmeldelse og aflevering af forskningsdata og de to bekendtgørelser, der nu sendes i høring. Ministeriet vil gerne benytte lejligheden til at takke Rigsarkivet for den inddragende proces.</p> <p>Ministeriet har dog nogle bemærkninger til bekendtgørelsen, herunder vedrørende det forventede ressourceforbrug som følge af de nye regler, som fremsættes nedenfor.</p> <p>Ministeriet finder det positivt, at Rigsarkivet i sit arbejde har fokus på kort- og langsigtet opbevaring af forskningsdata både af bevaringsværdige hensyn, men også af hensyn til forskningsdatas genanvendelighed. Dette stemmer fint overens med den nationale og internationale udvikling mod en øget fremtidig genanvendelighed af forskningsdata, som ministeriet bakker op om og arbejder med i forskellige fora. Det gælder diverse fora om Open Science i regi af EU-Kommissionen og European Research Area Committee (ERAC). Her arbejdes bl.a. med planer om at skabe adgang til samtlige europæiske</p>

forskningsdata ud fra FAIR-principperne (Findable, Accessible, Interoperable, Re-usable) – konkret via realisering af den såkaldte European Open Science Cloud (EOSC).

I den forbindelse er det efter ministeriets opfattelse helt afgørende, at anmeldelse og aflevering af forskningsdata til Rigsarkivet, ligesom øvrige initiativer i forhold til opbevaring og genanvendelighed af forskningsdata, orienterer sig mod denne Open Science-dagsorden

Ligeledes er det efter ministeriets opfattelse helt afgørende, at anmeldelse og aflevering tilrettelægges på en måde, der er så smidig og så lidt ressourcetung som muligt for den enkelte forsker/forskergruppe og for forskningsinstitutionerne.

Det vil andet lige være mest hensigtsmæssigt, at data kun afleveres én gang – uanset om formålet er gøre dem tilgængelige for andre forskere m.fl. her og nu, eller om det er at sikre deres bevaring for eftertiden.

Det bemærkes hertil, at opgaven med at sikre opbevaring og genanvendelighed af forskningsdata er meget omfangsrig, kompliceret og omkostningsdrivende, bl.a. pga. diversiteten i data og den stigende mængde heraf. Ministeriet forudsætter derfor, at Rigsarkivet vil være meget lydhøre overfor eventuelle bemærkninger til denne høring fra forskningsinstitutionerne på dette område og derigennem være med til at gøre anmeldelses- og arkiveringspligten for forskningsinstitutioner så nem og hensigtsmæssig som muligt ud fra ressourcebetragtninger m.v.

Ministeriet hæfter sig ligeledes ved, at visse centrale elementer i bekendtgørelsen er udarbejdet i dialog med repræsentanter fra forskningsverdenen. Det vil være hensigtsmæssigt at fortsætte denne linje i det videre arbejde, så eventuelle bemærkninger til høringen fra praktiserende forskere og andre fra miljøet tages i betragtning og i videst muligt omfang imødekommes af Rigsarkivet.

Efter ministeriets opfattelse vil det være hensigtsmæssigt, at der fortsat arbejdes for, at forskningsdata afleveret til Rigsarkivet gøres tilgængelig for genanvendelse på så tidligt et tidspunkt som muligt, jf. bl.a. arkivlovens bestemmelser om tilgængelighed i offentlige arkivalier.

Afslutningsvist skal ministeriet gentage det tidligere fremførte synspunkt om, at der kan være udfordringer forbundet med at lade bekendtgørelsen dække danske bidrag til internationale

	<p>forskningsprojekter, for så vidt projekterne indgår i institutionens virksomhed. I den forbindelse er ministeriet enig i betragtningen om, at overvejelser om, hvorvidt det danske databidrag selvstændigt kan genanvendes, tillægges afgørende vægt ved vurderingen af de pågældende datas bevaringsværdi.</p> <p>Der kan imidlertid også være betydelige vanskeligheder forbundet med at identificere og adskille de enkelte databidrag i internationale projekter, ligesom der er en risiko for, at bestemmelsen om, at danske bidrag omfattes af anmeldelses- og arkiveringsforpligtelsen, kan virke hindrende på dansk deltagelse i internationale forskningsinfrastruktursamarbejder.</p> <p>Det er i den forbindelse normal praksis, at en udenlandsk forsker, der anvender infrastruktur – eksempelvis karakteriseringsværktøjer – i Danmark, har det fulde ejerskab til data genereret ved faciliteten, ligesom dette oftest også er gældende for danske forskere, der anvender infrastruktur i udlandet.</p> <p>Risikoen er således, at udenlandske forskere vil fravælge Danmark, hvis der stilles krav om at anmelde og levere data til arkivering.</p>
<i>Spørgsmål/kommentarer, der også vedrører bekendtgørelse om aflevering af forskningsdata</i>	Ovenstående kommentarer vedrører begge bekendtgørelser.
<i>§ 1. Bestemmelserne i denne bekendtgørelse gælder for digitale forskningsdata skabt hos statslige myndigheder, herunder universiteter, sektorforskningsinstitutioner m.v. (herefter benævnt myndigheder).</i>	Ingen bemærkninger.

<p><i>§ 2. Ved digitale forskningsdata forstås data, som er skabt i forbindelse med forskning med anvendelse af videnskabelig metode, samt tilhørende dokumentation.</i></p>	<p>Ministeriet bemærker, at den foreslåede definition er blevet til på baggrund af drøftelser med repræsentanter fra forskningsverdenen. Ministeriet er også blevet oplyst om, at definitionen lægger sig op af opfattelsen blandt dem, der er involveret i det generelle arbejde med forskningsdata management i Danmark. På den baggrund har ministeriet ikke bemærkninger til selve definitionen.</p> <p>Ministeriet skal hertil anføre, at tilhørende dokumentation i denne forbindelse må forstås som en betegnelse for den sædvanlige dokumentation, som tilvejebringes i et forskningsprojekt for at holde overblik over data, så andre forskere eventuelt kan genanvende data. Ministeriet forudsætter derfor, at der ikke er tale om en tilvejebringelse af yderligere dokumentation over data, udover hvad der sædvanligvis kan forventes i et forskningsprojekt. Bestemmelsen må derfor efter ministeriets opfattelse ikke føre til, at der pålægges forskerne nye ressourcekrævende byrder i forhold til frembringelse af information til brug for anmeldelsen.</p> <p>Rigsarkivet giver i høringsmaterialet udtryk for en forventning om, at en anmeldelse alene vil tage 1-2 timer pr. forskningsprojekt. Ministeriet bemærker hertil, at det fremgår af et præhøringssvar af 28. januar 2016, som følgegruppen udpeget af Danske Universiteter afgav til Rigsarkivet, at følgegruppen har taget udgangspunkt i, at den enkelte forsker må antages at skulle anvende i størrelsesordenen 10 arbejdstimer pr. anmeldelse til Rigsarkivet. Ministeriet henstiller på den baggrund, at der – ved inddragelse af den nævnte følgegruppe eller repræsentanter herfra – tilvejebringes evidens for det forventelige, faktiske tidsforbrug, inden nærværende bekendtgørelse træder i kraft.</p>
<p><i>§ 3. Myndigheder skal anmelde digitale forskningsdata som nævnt i § 2 til Rigsarkivet.</i></p>	<p>Ingen bemærkninger.</p>

<i>§ 3. stk. 2. Digitale forskningsdata skal anmeldes, når dataindsamlingen afsluttes, jf. dog stk. 3.</i>	Ministeriet bemærker, at det fremgår af redegørelsen om baggrunden for bekendtgørelsen, at data først skal anmeldes, når der foreligger et endeligt datasæt. Det vil således først være, når den fulde dataindsamling er afsluttet, at der skal ske anmeldelse. Ministeriet forudsætter, at der dermed ikke sker unødigt mange anmeldelser af forskellige dele af datasæt, men alene én samlet anmeldelse når hele dataindsamlingen er afsluttet, dvs. når data er færdigbehandlet og analyseret, hvilket understøtter et hensigtsmæssigt ressourceforbrug.
<i>§ 3. stk. 3. Datasamlinger, som skabes ved monitorering eller kontinuerlig indsamling af data, skal anmeldes, når indsamlingen påbegyndes.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 4. Forskningsdata, som er skabt gennem eksperimenter eller simulationer, der kan gentages, er undtaget fra anmeldelse til Rigsarkivet.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 4. stk. 2. Forskningsdata, som er skabt alene ved samkøring af administrative registre, er undtaget fra anmeldelse til Rigsarkivet.</i>	Ingen bemærkninger.

<i>§4. stk. 3. Forskningsdata, som publiceres i deres helhed i publikationer, der er omfattet af Lov om pligtaflevering af offentliggjort materiale, er undtaget fra anmeldelse til Rigsarkivet.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 5. Digitale forskningsdata, der skabes af flere statslige myndigheder, skal anmeldes af den dataansvarlige myndighed.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 5. stk. 2. I forbindelse med anmeldelse af digitale forskningsdata som nævnt i § 3, skal det angives, hvilken myndighed der har ansvaret for varetagelse af arkivmæssige hensyn, herunder en eventuel aflevering til Rigsarkivet.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 6. Statslige myndigheder skal anmelde digitale forskningsdata, der anvendes af både statslige og kommunale og/eller regionale myndigheder, til Rigsarkivet.</i>	Ingen bemærkninger.

<p><i>§ 6. stk. 2. Data, som er skabt i forbindelse med forskning, hvor en statslig myndighed har instruksbeføjelser og/eller er dataansvarlig myndighed, skal anmeldes til Rigsarkivet af den relevante statslige myndighed efter de regler, som er fastsat i denne bekendtgørelse.</i></p>	<p>Ingen bemærkninger.</p>
<p><i>§ 6. stk. 3. Såfremt forskningsdata som nævnt i § 3 skal bevares, sker aflevering til Rigsarkivet.</i></p>	<p>Ministeriet foreslår, at der henvises til reglerne for aflevering (afleveringsbekendtgørelsen) i denne bestemmelse for at tydeliggøre afleveringsforpligtelsens vilkår.</p>
<p><i>§ 7. Anmeldelse skal foretages efter Rigsarkivets anvisninger.</i></p>	<p>Ministeriet finder det positivt, at Rigsarkivet i redegørelsen om baggrunden for bekendtgørelsen udviser fleksibilitet i forhold til processen omkring anmeldelse af forskningsdata, herunder at data kan anmeldes via blanketten på Rigsarkivets hjemmeside, men også efter aftale på anden vis, f.eks. ved indsendelse af udfyldt DMPOnline. Denne fleksibilitet vil være med til at understøtte, at forskerne ikke skal udføre det samme rapporteringsarbejde flere gange.</p> <p>Hertil bemærkes, at Rigsarkivet anfører, at de oplysninger, der skal indgå i anmeldelsen, vil være gængse informationer relateret til forskningsprojektet, som må formodes at findes i projektbeskrivelser eller protokoller.</p> <p>I den forbindelse henledes opmærksomheden på, at de danske universiteter som led i implementeringen af Den Nationale Strategi for Forskningsdatamanagement arbejder på at etablere processer og repositorier m.v. til lagring og håndtering af forskningsdata. Det vil derfor efter ministeriets opfattelse være hensigtsmæssigt, at anmeldelse og aflevering af forskningsdata til Rigsarkivet tilrettelægges i lyset heraf og på en sådan måde, at Rigsarkivet kan hente de nødvendige anmeldelsesinformationer samt facilitere aflevering af forskningsdata direkte via universiteternes systemer, så forskerne fritages for at anmelde og aflevere forskningsdata mere end én gang.</p>

<i>§ 7. stk. 2. Anmeldelsen skal vedlægges yderligere oplysninger efter Rigsarkivets anvisninger.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 8. Efter anmeldelsen træffer Rigsarkivet afgørelse om, hvorvidt de anmeldte data skal afleveres til Rigsarkivet.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 9. Offentlige og private bevillingsgivere kan ved tildeling af midler til støtte af forskningsprojekter udført af foreninger, organisationer m.v. bestemme, at forskningsdata skal anmeldes til Rigsarkivet, når forskningsdata falder inden for de bestemmelser, som er fastsat i §§ 3-4.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 10. Bekendtgørelsen træder i kraft xx. måned 2017.</i>	Med henvisning til de ovenfor anførte bemærkninger om ressourceforbruget som følge af de nye regler henstiller ministeriet, at der ved fastsættelse af dato for ikrafttræden tages hensyn til, at forskningsinstitutioner får tid til at indrette sig på at skulle leve op til vilkårene i bekendtgørelsen.